

“ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ” ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улсын Их Хурлаас хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн салбарын хөгжлийг дэмжих хүрээнд “Алсын хараа 2050”, “Шинэ сэргэлтийн бодлого” зэрэг дунд, урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийг баталсан.

Шинэ сэргэлтийн бодлогын хүрээнд хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн салбарт Монгол Улсын Их хуралд өргөн мэдүүлж, батлуулах шаардлагатай 3 хуулийн төслийн нэг нь Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл юм.

Хүнс, хөдөө аж ахуй хөнгөн үйлдвэрийн салбарын бодлого нь хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний нөөцийг эдийн засгийн эргэлтэд эрчимтэй оруулах нөхцөлийг бүрдүүлж, Монгол Улсын дотоодын нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлд дэх салбарын үйлдвэрлэлийн оролцоог нэмэгдүүлэх, эрчимжсэн мал аж ахуйг хот суурин орчимд бүсчлэн хөгжүүлж, нөөцийг тогтвортой, зохистой ашиглан хүн амыг эрүүл бүтээгдэхүүнээр тасралтгүй хангахад чиглэгдэж байна.

Энэхүү бодлого, зорилтыг хэрэгжүүлэхэд улсын төсвийн хөрөнгөөр хийгдэж байсан олон ажил, үйлчилгээг аж ахуйн тооцоо, ашигт ажиллагаагаар санхүүжүүлэх хэрэгцээ шаардлага үүсэж байна.

Тухайлбал, таримал ургамлын үр, суулгац, сортын үрийн үржүүлэг, ургамал хамгааллын бодис, бордоо, шатахууны импортын худалдаа, хөдөө аж ахуйн техник, тоног төхөөрөмжийн дилерийн болон түрээсийн үйлчилгээ, засвар, сэлбэг хэрэгслийн худалдаа, эрчимжсэн мал аж ахуйг дэмжих, хөдөө аж ахуйн зөвлөх, нэвтрүүлэх үйлчилгээ зэргийг дурдаж болно.

Үүний зэрэгцээ Коронавируст халдвар /КОВИД-19/-ын цар тахлын хүнд үед хүн амын хүнсний хэрэгцээнд зориулан махны болон улаанбуудайн нөөц бүрдүүлэх замаар хүнсний гол нэрийн бүтээгдэхүүний үнийн тогтвортой байдлыг хангах арга хэмжээ авах зайлшгүй шаардлага тулгарч байна.

Иймд дээрх асуудлыг шийдвэрлэх зорилгоор Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах замаар Хөдөө аж ахуйг дэмжих санг “Хөдөө аж ахуйн корпораци” төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани болгосноор хөдөө аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгчдийн орлого нэмэгдэж, зах зээлийн бодит эрэлт, хэрэгцээнд тулгуурласан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг бий болгох, шударга, хүртээмжтэй хуваарилалтын тогтолцоог бүрдүүлэх, хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн технологитой уялдсан тасралтгүй нийлүүлэлтийн сүлжээ бий болгох, дотоодын үйлдвэрлэгчдэд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх боломж бүрдэнэ гэж үзэж байна.

Хөдөө аж ахуйг дэмжих сан нь Тариалан эрхлэлтийг дэмжих сан болон Мал хамгаалах санг нэгтгэх замаар байгуулагдсан. Тус сангийн хөрөнгийн эх үүсвэр нь тухайн үеийн буудай сангаас шилжиж ирсэн хөрөнгө, Япон Улсын КР 1, КР 2 төслийн хөрөнгө, бусад зээл, Атрын III аяны хүрээнд хийгдсэн улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаас бүрддэг.

“Хөдөө аж ахуйн корпораци” төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани нь ажлын алба болон харьяа 8 салбартайгаар үйл ажиллагаа явуулах бөгөөд эдгээр салбарууд нь газар тариалангийн үйлдвэрлэл эрхэлдэг аж ахуйн

нэгж, иргэдээс товарын болон үрийн улаан буудай хүлээн авч, хадгалах, боловсруулах, тариаланчдад олгох, үрийн буудайн шинэчлэлийн хүрээнд гадаад орнуудаас нийлүүлэгдэж буй үрийн буудайг хүлээн авах, борлуулах үндсэн чиг үүрэгтэйгээр үйл ажиллагаа явуулна.

“Хөдөө аж ахуйн корпораци” төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн төв ажлын алба дээр бүтэц, орон тооны хувьд 72 хүн ажиллаж байсныг 43 болгон цомхотгох замаар тариалангийн үйлдвэрлэлийн өсөн нэмэгдэж буй хэрэгцээ болон алслагдсан бүсийн үр тарианы үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх, тухайн бүсэд тариалан эрхэлж буй тариалан эрхлэгчдэд төрөөс үзүүлэх үйлчилгээг ойртуулах зорилгоор шинээр 3 салбарын үйл ажиллагааг эхлүүлээд байна.

Тухайлбал, зөвхөн тариалангийн төв бүсэд 300 мянган тонн улаан буудай зах зээлийн эргэлтэд ордог бөгөөд Дархан-Уул аймгийн элеваторын хувьд сэргээн засварлаж ашиглалтад оруулахтай холбоотой доголдлын улмаас түр хугацаагаар үйл ажиллагааг эхлүүлээгүй байсныг энэ жилээс эхлүүлж байна.

Хэнтий аймгийн Хурх тосгонд тариалангийн үйлдвэрлэл эрхлэгч хувийн компани 2000 тн элеваторыг ашиглалтад оруулсан боловч Хөдөө аж ахуйг дэмжих сангийн өрөнд хураагдаж ирсэн. Харьцангуй жижиг элеватор учраас бүтэц, орон тоогүй байсныг төв салбарын харьяалалд байнгын үйл ажиллагаатай байхаар зохицуулж 8 хүний орон тоог бий болгосон.

Говь-Алтай аймгийн элеваторын хувьд алслагдсан бүсийн хүнсний ногоо, шинэ төрлийн таримлын үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх, тухайн бүсэд тариалан эрхлэгчдэд төрөөс үзүүлэх үйлчилгээг ойртуулах зорилгоор уг салбар үйл ажиллагаагаа эхэлүүлсэн.

“Хөдөө аж ахуйн корпораци” төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн 2022 онд эргэн төвлөрүүлэх зээлийн хэмжээ 86.0 тэрбум төгрөг байгаагийн 10.8 тэрбум төгрөг нь Мал хамгаалах сан, 31.3 тэрбум төгрөг БНХАУ-ын Засгийн газрын зээл, 5.7 тэрбум төгрөг Монгол Улсыг хөгжүүлэх сан, 0.2 тэрбум төгрөг нь Бүгд Найрамдах Беларус Улсын зээлийн хөрөнгө байна. Эдгээр зээлийг хууль тогтоомжийн дагуу зохих хуваарийг гаргаж эргэн төвлөрүүлэхээр ажиллаж байна.

Иймд дээр дурдсан ач холбогдлыг нь харгалзан үзэж Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 5.3.19 дэх заалт буюу “Хөдөө аж ахуйг дэмжих сан” гэснийг хүчингүй болгож, уг санг эшилсэн бусад заалтууд болох 21 дүгээр зүйл, 23 дугаар зүйлийн 23.1, 23.4, 23.6, 24 дүгээр зүйлийн 24.6, 24.7, 25 дугаар зүйлийн 25.5 дахь хэсэгт заасан “5.1.19” гэснийг хасах, мөн “Хөдөө аж ахуйг дэмжих сангийн санхүүгийн тайланд бүртгэлтэй хөрөнгө, өр төлбөр, авлагыг хөдөө аж ахуйн салбарыг дэмжих, өрсөлдөх чадварыг хөгжүүлэх ажил үйлчилгээг зохион байгуулах чиг үүрэг бүхий төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанид шилжүүлнэ” гэж уг хуулийг дагаж гарах журмын тухай хуульд заалтыг нэмж, “Хөдөө аж ахуйг дэмжих сан”-г татан буулгаж, “Хөдөө аж ахуйн корпораци” төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани байгуулах зорилгоор Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулан танилцуулж байна.

Мөн хуулийн төслийг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны цахим хуудсанд 2022 оны 3 дугаар сарын 29-ний өдрөөс 4 дүгээр сарын 15-ны өдрийг хүртэл хугацаанд байршуулж олон нийтээр хэлэлцүүлэх арга хэмжээг авсан бөгөөд төсөлд ямар нэгэн санал ирээгүй болно.